

Aanbevelingen van de Monumentenstudiedag^{★)}

141 In de werkgroepen, gevormd uit de deelnemers aan de Nationale Monumentenstudiedag, welke maart jl. in het Jaarbeurscongrescentrum is gehouden, werd een groot aantal aanbevelingen en stellingen geformuleerd. Deze zijn tijdens de middagzitting met het forum, bestaande uit de voorzitters der werkgroepen, besproken. Aanvankelijk lag het in de bedoeling, ook de inleidingen van de voorzitters van de zes werkgroepen in ons tijdschrift op te nemen, maar een chronisch gebrek aan plaatsruimte belet ons tot onze spijt aan dit voornemen gevolg te geven. We laten hier nu de aanbevelingen en stellingen volgen die door de plenaire zitting zijn aanvaard. Hierbij moet intussen worden bedacht dat er bij de definitie-

van stadsvernieuwingsprojecten. Hierin moet een duidelijke beleidsruimte zijn voor lokale besturen.

3. De financiering en subsidietechniek van stadsvernieuwingsprojecten moeten zorgvuldig worden bekeken, waarbij gemeentelijke en provinciale overheden ruimte dienen te krijgen voor eigen inbreng.

4. Zowel op wetgevend als op beleidsuitvoerend terrein moet een nauwere samenwerking tussen de ministeries van CRM en VRO tot stand worden gebracht.

De tweede werkgroep had als voorzitter de heer H. J. Zantkuyl, hoofd van het Gem. Bureau Monumentenzorg van Amsterdam met als onderwerp: *Histori-*

Om in dit verband een al te stringent toepassen van het bestemmingsplan te voorkomen, zou gedacht kunnen worden aan een structuurplan voor de binnenstad (of deel daarvan) of een nota van uitgangspunten.

3. Aanbevolen wordt de subsidiëringmogelijkheden van huizen met waarde als monument niet afhankelijk te stellen van de verschillende zones in een beschermd gebied.

4. De aanwezigheid van monumenten kan bevorderend werken op het niveau van de nieuwbouw in de stadsvernieuwingsgebieden.

5. Het bevorderen van kleine/partiële restauratie is een noodzaak om op lange termijn zoveel mogelijk panden te behouden. Dit mag niet geheel ten koste gaan van grote restauratiewerken.

De derde werkgroep, onder voorzitterschap van architect H. C. Methorst, met als onderwerp: *Eind 19e-eeuwse, begin 20e-eeuwse woonwijken met cultuurhistorische waarden*, kwam tot een aantal constatering en aanbevelingen:

1. Het subsidiestelsel ten behoeve van renovatie is in het afgelopen jaar nog slechter geworden.

2. Gepleit moet worden voor een ander (rijks-)subsidiebeleid, waarbij naast de afweging van de kosten van renovatie ten opzichte van vervangende nieuwbouw aandacht wordt gegeven aan de weliswaar moeilijk in geld uit te drukken waardering voor de bestaande woonomgeving.

ve vaststelling van het officiële verslag van deze studiedag wellicht nog enkele tekstwijzigingen zullen worden aangebracht.

De eerste werkgroep, onder voorzitterschap van dhr. H. J. L. Vonhoff besprak de twee inleidingen, die in de ochtendbijeenkomst waren gehouden. Deze werkgroep kwam tot de volgende aanbevelingen:

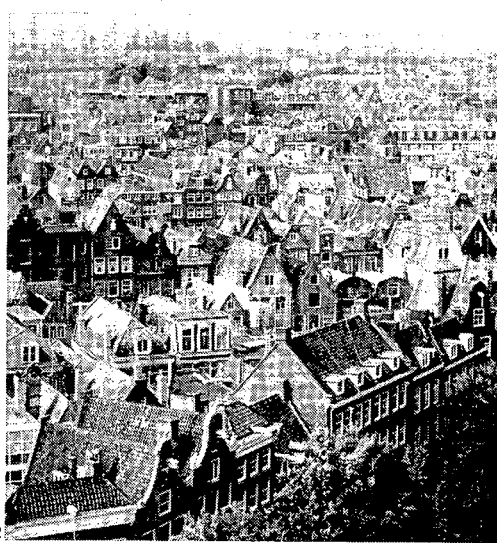
1. De monumentenwet is op korte termijn aan herziening toe om beter te kunnen voldoen aan de eisen die er aan moeten worden gesteld, zowel in het verband met de stadsvernieuwing, als voor de precieze doelstelling die met de monumentenzorg wordt beoogd.

2. Kleinschalige uitvoering en variatie zijn essentieel voor een geslaagde aanpak

sche binnenstadsgebieden in grote steden. Deze werkgroep kwam tot de volgende aanbevelingen:

1. Voor een goed stadsvernieuwingsproces is decentralisatie onontbeerlijk, zowel wat betreft rijksniveau naar lagere overheden, als binnen gemeenten naar projectgroepen toe, die werkzaam zijn in de stadsvernieuwingsgebieden. Deze decentralisatie moet volledig zijn, zowel bestuurlijk-ambtelijk als financieel.

2. Het nut van bestemmingsplannen wordt algemeen onderkend doch hierbij werd een kanttekening gemaakt, nl. dat de procedure van het tot stand komen en rechtsgeldig worden van een bestemmingsplan te lang duurt. Bestemmingsplannen zijn vaak inflexibel waardoor de letter gaat prevaleren boven de geest. 2

3. Bepleit wordt het her-invoeren van de zgn. pionierssubsidieregeling.

4. Van het begin af dienen renovatieprocessen ook begeleid te worden door stedenbouwkundig/architectonische deskundigheid.

5. Volledige inventarisatie van positief te waarderen woonwijken, gerealiseerd na 1850, is dringend gewenst.

De vierde werkgroep besprak het onderwerp: *Kleine steden met een oude binnenstad*. Deze werkgroep stond onder voorzitterschap van de heer D. J. Reeskamp, hoofd afd. Monumentencommissie van 'Het Oversticht'. Deze werkgroep kwam tot de volgende constatering en aanbevelingen:

1. Stadsvernieuwing dient een voortdu-

1
HET FORUM OP DE NATIONALE
MONUMENTENSTUDIEDAG TE UTRECHT
FOTO: JOH. VAN WIJK, ZOETERMEER

2
GEZICHT OP AMSTERDAM: PRINSENGRACHT
EN JORDAAN

3
RESTAUREREN IN DE OUDE BINNENSTAD
VAN ZUTPHEN. HET WIJNHUISFONDS AAN
HET WERK

4
BROEK IN WATERLAND

rend, integraal en 'planmatig' proces te zijn.

2. Stadsvernieuwing mag niet, op korte termijn, met toevallige subsidiemogelijkheden, het bestrijden van symptomen zijn.

3. Ten behoeve van de planvorming dient een snelle, op de praktijk gerichte en gecoördineerde inventarisatie van alle cultuur-historische waarden van elk binnenstadsdeel te worden opgesteld.

4. Elk binnenstadsdeel, of dat een boom, een binnenhof of een stuk vestingwal betreft, heeft recht op voortbestaan, tenzij het tegendeel wordt bewezen.

5. De verantwoordelijkheid voor de stadsvernieuwing dient primair bij het gemeentebestuur te berusten. Een voor-

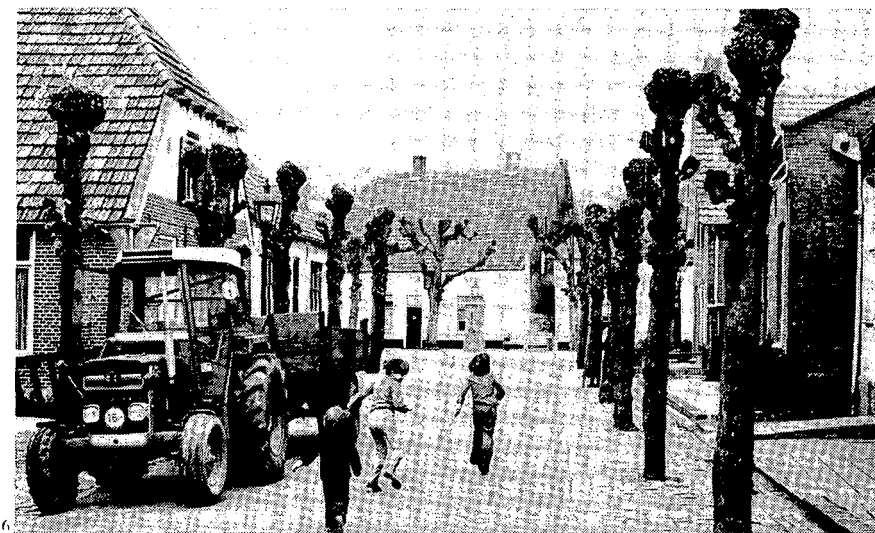
waarde hiertoe vormt het opstellen van een bestemmingsplan voor het gehele (klein-)stedelijke gebied.

6. Gewenst is een coördinatie van de subsidietoezeggingen.

Steden en dorpen met een min of meer museaal karakter waren het onderwerp van discussie in de vijfde werkgroep. Deze stond onder leiding van de heer S. Buddingh, burgemeester van Steenderen. Deze werkgroep kwam tot de volgende aanbevelingen:

1. Het bestemmingsplan is het middel bij uitstek om het karakter van een gebied vast te leggen. Een samenhangend beleid tussen de ministeries van CRM en VRO is onvoldoende aanwezig en moet worden bevorderd in het kader van het subsidiebeleid.

2. Er zijn taken op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau met betrekking tot de zorg voor de openbare ruimte. In die zin zal moeten worden bevorderd dat er een meer samenhangend beleid komt op die niveaus waardoor de burger beter inzicht krijgt in die samenhang.

3. Het instrumentarium moet worden vergroot om voorwaarden te kunnen stellen aan het gebruik en/of permanente bewoning van restauratiepanden; dit voorkomt onjuist gebruik, leegstand en ongewenste speculatie. Kan men aan het wel of niet toekennen van subsidiebedragen wel of niet voorwaarden verbinden? Tenslotte was er een zesde werkgroep, onder voorzitterschap van jhr. mr. L. M. Michiels van Kessenich, burgemeester van Mheer en Sint Geertruid, die het

5
DE ZAAANSE SCHANS

6
BATENBURG IN HET LAND VAN MAAS EN
WAAL
DE FOTO'S 2 T/M 6 ZIJN VAN
E. R. VAN BREDERODE

onderwerp: *Levende dorpen met cultuurhistorische waarden*, behandelde. Zij kwam tot de volgende stellingen:

1. Aangezien met name op het platteland de eigenaren van belangrijke cultuurgronden met die cultuurgoederen hun dagelijks brood verdienen, zullen de maatregelen die gericht zijn op de be-

scherming van die waarden mede het belang van die eigenaren moeten respecteren. Aangezien bij de eigenaren veelal niet de onwil een rol speelt, doch de onbekendheid met de waarden van het object, is het gewenst hierop in te spelen. Dat kan bijv. door het instellen van een overkoepelend bureau, eventueel een gemeentelijke werkgroep (gebaseerd op een gemeentelijke verordening) waar de deskundige informatie om niet kan worden ingewonnen.

2. Voor belangrijke panden – als zodanig door de gemeente aangewezen, gehoord eventueel andere instanties en groeperingen, deskundig op dit gebied – verdient het aanbeveling algemene subsidierechten van praktische aard in het vooruitzicht te stellen. Deze subsidies behoeven niet veel geld te kosten. Subsidie moet gericht zijn op die kostenelementen, die de doorsnee principaal zelf niet zou maken: voorbereidingskosten, plankosten, tegemoetkoming voor duurdere materialen e.d., kosten voor het ontwerpen van aangepaste bedrijfsopstallen. Dit kan bijv. door gebruik te maken van onderhoudsovereenkomsten. De noordelijke provincies kennen onderhoudssubsidies op rieten daken. Een kleine gemeente in Zuid-Limburg geeft subsidie op het onderhoud van vakwerk.

3. In grote gemeenten met naast grote kernen ook kleine dorpen verdient het aanbeveling om voor die kleine dorpen bouw- en woningtoezicht en stedenbouw in handen te geven van een speciale afdeling of speciale functionarissen. Hierbij moet worden aangetekend dat het beleid, ontwikkeld door even genoemde instantie of ambtenaar vanwege het gemeentebestuur moet worden gedragen.

4. In een zeer vroeg stadium van de voorbereiding van een bestemmingsplan is de inschakeling van een representatieve vertegenwoordiging vanuit de bevolking zeer gewenst, waardoor kortsluitingen met de autochtone bevolking kunnen worden voorkomen.

5. Het verdient aanbeveling dat doelgerichte agrarische rechtspersonen agrarische bedrijven onverdeeld verwerven teneinde de agrarische bestemming te blijven waarborgen middels verpachting aan agrariërs.